

Två milstolpar /

Ekman, Ernst,

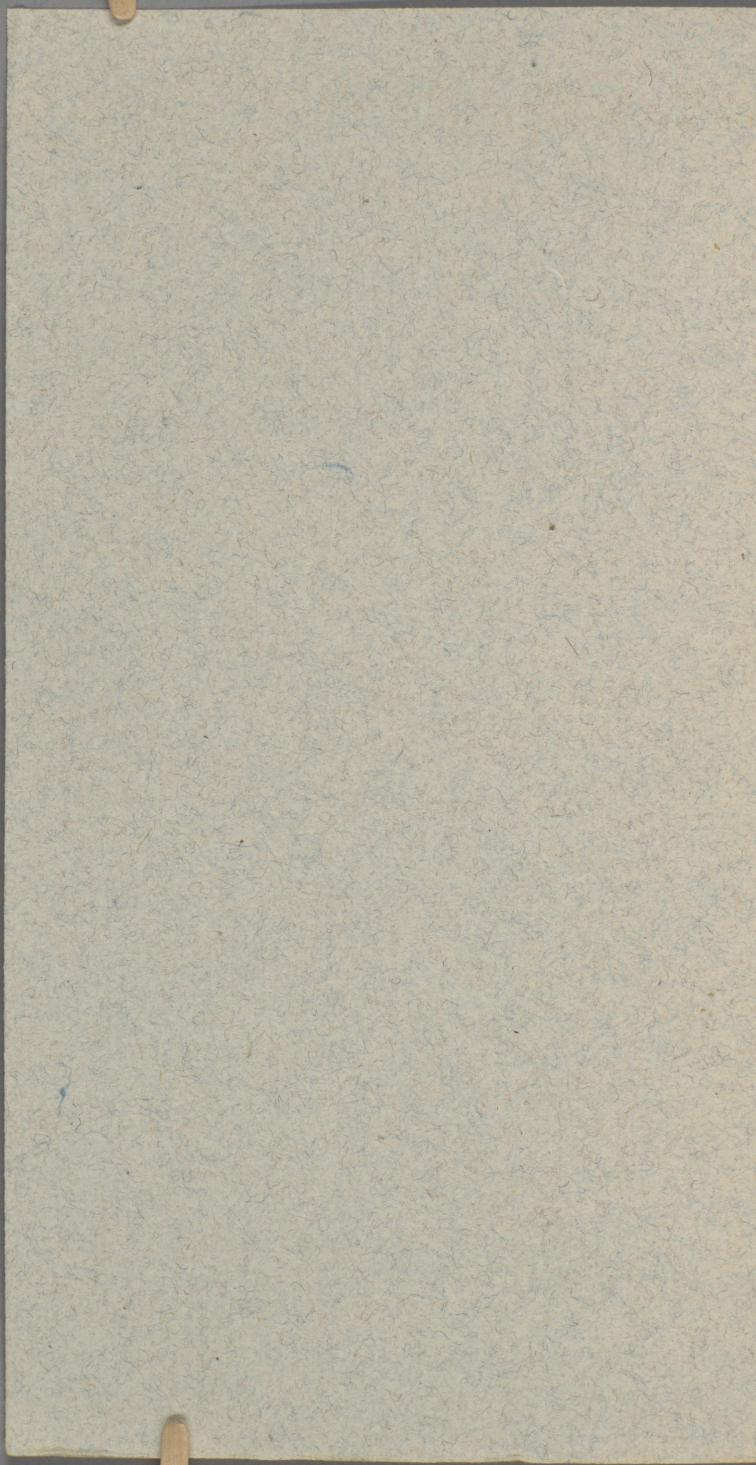
81 A Br.

EKMAN, Gust Leonard

Vitt. Dr.
(m)
o

Carlstedt
1907

EKMAN, ERNST LEONARD

Vitt. Sv.
(Bv)
0

TVÅ MILSTOLPAR

AF

HAQVIN

Karlstad 1907

Tidn.-A.-B. Värml. Dagbls boktryckeri.

Richard H. ...
The A. B. ...

— Tack! sade han, sedan de stängt dörren och trädte några steg in i rummet. Han tryckte den andres hand och såg på honom med af sorgen underblåst värme. Han insög djupt den af enris doftande luften, for med blicken irrande öfver de med lakan draperade väggarna och lät den slutligen stanna på den tomma katafalken midt i rummet. Där lågo ännu ett par blad af några blommor, konvaljer säkerligen, ty de voro små och ljusa. Med sina svaga ögon kunde han ej tydligt uppfatta dem.

Han böjde sig ned och tog upp dem. Jo, det var konvaljer, hennes käraste blommor, som hon älskat under sin sjukdom, först drömt om, så långtat efter, och när han satt den första buketten i hennes magra, fina hand, hade hon hängifvit sig åt ögonblicket med uttrycket hos ett barn som fått en riktigt präktig docka i julklapp. Därefter hade hon sett på honom med en glad tacksamhet. Sedan hade han gifvit henne många buketter, och hon tröttnade ej att älska dem. Därför hade hennes kista också varit höljd med de små hvita, doftande blommorna som ett pärlbok.

Hela den hvita kistan med sin bleka slumrarinna var nu sänkt i jorden.

Convallaria majalis, dæns majblomma
— han hade jordat sin låga hyddas fina
spröda majblomma.

— Tack, sade han, i det han lade sin
hand på den andres axel halft för att
föra honom in i sidorummet. Det är
underbart, att du, som satt bredvid mig
då, när jag såg henne första gången,
att du skall sitta här hos mig till en
tröst nu, när vi båda sett henne för allra
sista gången.

För trettio år sedan på Norrtäljeån-
garen — minns du? Vi hade råkats
i Norrtälje hvar efter sin sommarkon-
dition, och skule nu till Stockholm för
ett slå oss fram på någon — ingen af
oss visste rätt hvilken — af de banor,
som stodo öppna för studentbetygets
entrébiljett. Det blåste friskt, men so-
len sken, och ingen frisk människa
kunde vara hågad att krypa ned i hyt-
ten, den enda som fanns och som för-
rätten kallades salong. Och de som
voro där nere kröpo fram den ena ef-
ter den andra, så att när vi hunnit ut
ur viken och svängt mot söder, var
visst så mycken ungdom och hälsa,
som fans ombord, samlad på däck.

Vi rökade våra snuggor du och jag
och sågo tysta på öarna, som dansade
förbi. Vi hade fått tala och handskas
med böcker alltför mycket under våra
konditioner för att vara vare sig tal-
trängda eller läslystna. Vi sutto tysta
och iakttog hvad som erbjöd sig för
våra blickar.

Då kom hon upp för trappan till öf-
re däck, där vi sutto. Minns du, hur
hon bröt af mot alla de enkla landt-

människorna? Hon hade tydligen varit på mer än flyktigt besök i Stockholm och skulle nu synbarligen dit igen. Redån hennes dräkt och hållning och sätt att föra sig hade varit nog att draga blickarna till sig. Men hon hade något annat. Hennes ansikte var regelbundet i sin fullkomliga proportion mellan längd och bredd, men öfver detta ansikte göto de stora blåa ögonen en glans, ett sken, som från eld, hvilken brinner jämn och stilla, icke underblåst af ett drag, en fläkt.

Hon satte sig först på den fasta soffan vid relingen. Men hon satt ej länge kvar, b'åsten generade henne tydligen; det föll en liten ljus lock fram från sidan och smekte hennes kind så, som jag själf ville ha gjort det, och hon syntes vara rädd att få hatten bortblåst. Hon reste sig upp, tog ett par steg fram och såg sig kring. Den siste hon såg på var mig, hennes öga gled hastigt öfver mig, och nästa sekund tog hon det första steget mot trappan till nedre däck.

Då steg jag upp, hälsade, tog min fällstol i hand och stälde den i lä af styrhytten.

— Var så god, sade jag.

Då såg hon riktigt på mig, och det var då, för den lilla höflighetens skull, som våra öden afgjordes.

— Tack, sade hon blott, men med en så hjärtlig ton, att väl aldrig en konditionsstudent känt någon hjärtligare. Hon satte sig på fällstolen, en af de få som funnos ombord, och hvil-

ken jag sedan så ofta prisat mig lycklig att ha kommit öfver.

Det var strax söder om Lidön hon kom upp på däck; om jag ännu en gång reste den vägen, skulle jag kunna visa stället precis — där var ett klippusprång med några granar, som kanske nu äro borta, men jag har räknat ut platsen på kartan. Det var långt kvar till Stockholm, mer än en half dag — nu kanske det går fortare — men fastän hon satt vänd mot oss, kunde jag ej finna, att hon ägnade mig mer än ett par flyktiga ögonkast på hela vägen. En gång gick hon ned — för att äta och köpa biljett, har hon sedan sagt för mig. Då tog jag stolen och satte den emellan mina knän för att ingen af de många passagerarne skulle upptaga hennes plats, och när hon kom tillbaka, ställde jag den åter där hon suttit. Och i hennes andra tack för den plats jag gaf henne låg ett leende som af ett förstående.

Minns du, hur jag grämde mig, när jag sedan satt bredvid dig på soffan, öfver att af informatorsblyghet icke ha vågat börja samtal med henne? Hon var tydligen utan resällskap, och mitt hopp var, att hon under resan någon gång skulle komma att fråga om något, hvad den eller den ön hette t. ex. Men om hon gjort det, hade jag kanske rest mig med mössan i hand, tafattare än en skolpojke, icke haft mera att säga än ett stammande: nej, det vet jag inte!

Men hon frågade ej om något. Hon tog fram en bok och började läsa, hon

läste fort det ena bladet efter det andra, men ibland dröjde hon som för att läsa om en sida flera gånger. Det gamla, välkända läroboksformatet retade min nyfikenhet, men med mina svaga ögon kunde jag omöjligen se, hvad bok det var. Jag bad dig om hjälp, men icke håller du kunde läsa den skrifna titeln på pappersomslaget. Då steg jag upp och gick några hvarf på däckbet. Sista gången jag gick förbi henne, kastade jag en blick in i boken.

Jag studsade visst till af förundran. Hon satt med en — biblisk historia till reslektyr!

Det har alltid varit mitt nöje att taga reda på folks reslektyr. Ser jag på tåget eller båten en person läsa en bok eller tidning, plågas jag ända till dess jag fått veta titeln; det har händt att jag plötsligen frågat en alldeles obekant hvad han läste. På resor äro många enklare människor uppklädda, och många af en högre nivå slita då sina sämsta plagg. Men deras lektyr röjer dem eller ger åtminstone en föreställning af deras intellektuella sfär.

Men hon, som läste biblisk historia på ångbåten, hvar skulle jag inringera henne?

Då med ens blef det klart för mig. — Hon skall tentera, sade jag till dig. Ser du icke, hur ung hon är!

Det jublade inom mig öfver denna upptäckt, ty nu hade jag kommit henne ett steg närmare, och nu visste jag en punkt, där jag var henne öfverlägsen.

Jag var besluten att gå bort och slå mig i samtal med henne samt presentera mig. Under det detta beslut mognat och fattats, en kvarts minuts göra, hade jag kanske, omedvetet, sett på henne, och under mina blickars inverkan slog hon upp sina. Hon såg på mig helt hastigt, ett par sekunder kanske, och fortsatte att läsa. Men de ögonen afväpnade mig åter i grund. Nej, jag drog mig åter tillbaka inom mig.

Och under hela den återstående resan satt jag lika hjälplöst stilla som förut.

Allt det där var du med om och såg. Men när ångaren lagt till i Stockholm och passagerarna strömmade i land, gick du ned att taga reda på våra saker. Jag stod i begrepp att följa dig, då jag upptäckte, att hon stod orörlig vid räcket och sökte bland folket på kajen. Men den hon sökte fanns där icke; det var ej så lätt på den tiden att veta, när en båt skulle komma fram. Då erinrade hon sig hastigt något och vände sig om. Där stod en karl af besättningen strax bredvid. Till honom sade hon:

— Hvar skall jag få biljett? Jag kunde ej finna styrman, och ingen har kommit och sålt till mig.

— Det blir att vänta, tills alla gått iland, sade karlen, för nu står styrman och tar emot biljetterna.

Då fick jag äntligen mod, i elfte timmen, gick fram och sade:

— Det blir långsamt för fröken att vänta. Vill fröken taga min biljett?

Det ville hon alldeles icke, att börja med. Men när jag sade, att jag ändock måste vänta för att få mina saker i land — hvilket var en nödlögn, gud förlåte mig den, ty jag hade ju blott min lilla nattsäck med — gaf hon till slut med sig, köpte min biljett och räckte mig handen till tack. Jag fumlade för att få ned pängarna i portmonnäen, innan jag tog den framräckta handen. Jag tryckte den varmt och släppte den icke genast. Jag såg in i hennes ögon, och i stället för att säga: "intet att tacka för", sade jag:

— Fröken

Och efter ett uppehåll:

— Hvarför läste ni bibliska historien?

Det kom nog besynnerligt, ty jag hade sagt fröken med en illa bekämpad nervositet och darrade på rösten äfven under denna omotiverade fråga.

Då drog hon sin hand sakta till sig och svarade i half undran, leende:

— Jo, jag skall tentera in i seminarium.

I detsamma hördes från kajen en röst, som hälsade henne.

— Nej, adjö, sade hon till mig, och tack för hjälpen!

Sedan vände hon sig åt bron och hälsade.

Jag vet icke i hvad mån hennes bibliska riktat min tanke, men redan den höstterminen gick jag in vid folkskolan. Det var på den tiden en degradering för en student, men nu är det tvärtom, och jag har alltid varit lycklig och glad i mitt anspråkslösa kall.

Ja, du vet ju hvem som gjort min lycka förstås.

Hon hade icke sagt, vid hvilket seminarium hon skulle tentera, men det var ju nu ingen svårighet att taga reda på. Men jag brusade icke åstad. Jag gick en hel vecka för att pröfva mina känslor, innan jag tog ett minsta steg, men för hvarje dag blef jag allt mera rädd att icke få återse henne. Så en dag såg jag henne komma ut ur min egen port i sällskap med en annan ung flicka, troligen en kamrat, hvilken jag ett par gånger mött i förstugan. Nu kunde det icke bli någon svårighet längre; jag hade endast att fråga portvakten, i hvilken skola den unga damen ginge. Men jag ville dröja ännu, både på grund af blyghet och af verklig fruktan att förhasta mig. Jag vet icke, hur länge jag skulle ha dröjt, om hon icke efter knappt ännu en vecka mött mig strax utanför mitt. Jag hade varit inne hos skomakaren i huset bredvid och kom i tofflor med mina stöflar i handen och min kära snugga i mun. Hon kom ut genom min port. Jag kände mig genast plågad och låtsade ej känne henne igen för att slippa genera henne med min hälsning. Men hon fäste sina ögon på mig, så att jag måste se upp, och då hälsade hon. Först fumlade jag förstås, för att få pipan och stöflarna att få rum i samma hand. Men så kom modet, mitt lifs stora mod. När jag fått mössan ordentligt på, sade jag:

— Hur har det gått, fröken, med tentamen?

— Jo tack, den har gått så bra, sade hon och beredde sig att höra mig säga mera.

— Får jag gratulera! sade jag.

— Tackar så mycket.

Sedan sade jag icke mera på en lång stund. Med stöflarna och pipan i hand stod jag i tofflorna på gatan och såg på henne, utan att få fram ett ord. Och hon, som såg, att jag tänkte säga något, ville icke gå, fick icke gå för mina blickar. Plötsligen bröt jag af:

— Fröken! Vänta ett ögonblick!

Och i detsamma försvann jag in i förstugan. I en blink fick jag på mig stöflar och öfverrock. Och när jag kom ut, stod hon kvar. — —

*

Ja, här sitter jag och berättar för dig början af den saga, som har slutat i dag. Du känner den ju väl förut, men det är det enda jag har nu, minnet af en harmoni, som aldrig grumlats, och du är den ende, med hvilken jag vill dela detta minne. Du har stigit högre på samhällets trappa än jag, och d'n kappa och din krage inge människorna mera vördnad än mina runda brillor. Men att du har kommit i dag, min vän, att du har gjort din långa resa för att viga henne till ro, som var min lycka, det vittnar om att du är min vän, nu som förr.

För fem och tjugu år sedan, när jag drog in i min stuga med min lycka, var du äfven här och vigde till frid, vigde oss båda till frid i vår förening. Nu är min frid förbi, blott den ena

har du nu vigt till frid, den eviga friden. Här skall jag gå som en öfvergifven, som en half varelse i detta hem, som hon skänkt mig. Det var hon som skänkte mig det. När jag fick min syssla här ute på det vackra landet, sade jag till henne:

— Nu skola vi spara, du, så få vi ett hem om fem år.

Då svarade hon:

— Jag har ett litet kapital, ett par tusen bara, men det räcker kanske?

Om det räckte! Hälften skulde räckt till dubbelt af hvad vi behöfde.

Och så drogo vi in, och du kom och lyste frid och välsignelse öfver det unga hemmet.

Och frid och välsignelse har här varit. Å, min vän, det är en lång lycka. Och icke är det otacksamhet, som gör, att jag nu finner den kort. Det står blott två milstolpar på min lefnads väg; hvad som ligger före den första kan jag räkna i steg, hvad som blir efter den sista likaså. Och dock är den vägen emellan de båda märkesstenarna, mannens väg, den är så kort, så kort, nu när den är tillända. —

*

Jag ville icke tro, jag kunde icke, att det var så nära. Vi hade tänkt och talat så mycket om ålderdomen. Gamle magistern skulle stödja sig på hennes arm, och så skulle vi gå i skog och mark till alla våra kära ställen från ungdomen och dricka vårt kaffe i gröngräset. Icke tänkte jag på, att gamle magistern så snart skulle vara en verk-

lighet. Du kan ej tro, hur gammal och trött jag känner mig. Jag blir tröttare nu af en timme utan ringaste arbete än förut af en veckas vak och omsorg om henne. Ja, jag tror, att i själfva verket blef jag starkare ju mer jag fick göra för henne.

Det sista halfva året af hennes sjukdom, då hon låg till sängs nästan oafbrutet, satt jag vid hennes sida som en trofast väktare, och om jag slumrat in i min stol, väcktes jag, blott hennes andhämtning blef häftigare eller långsammare. Och för hvarje morgon hon sade, att några timmars lugn sömn stärkt henne, kände jag mig som efter ett bad själf uppfriskad, och genast räknade jag ut, när hon åter skulle vara uppe och återställd. Men där var väl något fel i min räkning. Hennes nattsömn kom allt sparsammare. Det är förfärligt hvad ett hjärtlidande kan tillintetgöra och plåga en människa. Hon led och vred sig i plågor, och min smärta att se hennes lidande var större än hennes egen. Själf klagade hon icke, men när jag någon gång var borta från hennes sida, grät jag som ett barn och som en förtviflad. Så kom åter en natt med sömn för henne, och åter vaknade hoppet hos mig och hos henne. Hon var ju icke gammal, hade icke hunnit ålderdomens första gräns, och vi voro för innerligt förenade att tro på en skilsmässa. Läkaren själf sade intet bestämdt, men på slutet ordinerade han bedöfningsmedel. Icke ens då ville jag förstå, och mitt hopp har väl aldrig varit så stort som på

hennes dödsdag. Hennes kinder hade fått en smula färg, och hon reste sig upp i sängen och visade, hur hon kunde sitta utan kuddar.

— Om du skulle koka en kopp kaffe, sade hon. Det var så länge sedan jag drack kaffe.

Icke dröjde det länge förrän kaffekokaren var i verksamhet. Hon drack en half kopp och sade, att den smakade henne utmärkt. Sedan tog hon ett par kvistar ur konvaljbuketten på bordet.

— Se här skall du få för att du har varit snäll och tålig, sade hon och fäste dem i knapphållet. När jag kommer ut, skall du få flera blommor.

Då tog jag henne i famn och kysste henne, och då gräto vi båda, då grät hon för första gången under hela sin långa plågotid.

Samma afton, min vän, slöt jag hennes ögon.

I dag har hon burits ut och alla mina blommor med henne.

”De gamla lindar löfva sig,
men aldrig mer som förr för mig.”

Hon skulle ge mig flera blommor, sedan hon kommit ut. Nu, min vän, hvar äro mina blommor?

(1896.)

